

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Valtio-opin laitos	
Tekijä-Författare-Author Ollila, Paula			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Eläkö uhkakuva? : Venäjän sosiaalinen representaatio Suomen kylmän sodan jälkeisen turvallisuuspolitiikan motiivina			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansainvälinen politiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-05-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 83 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan Suomen kylmän sodan jälkeistä turvallisuuspolitiikkaa Venäjä-motiivista käsin. Keskeisenä mielenkiinnon kohteena on se, miten Venäjä kytkeytyy Suomen liittoutumattomuuden, alueellisen puolustuksen ja yleisen asevelvollisuuden varaan rakentuvassa turvallisuuspoliittisessa linjassa pitäytymiseen. Aihetta lähestytään psykologisesta näkökulmasta mielikuvatutkimuksellista lähestymistapaa soveltaen. Tutkimus sijoittuu kognitiivisen psykologian, sosiaalipsykologian ja kansainvälisten suhteiden rajapinnoille.</p> <p>Työn teoreettinen viitekehys on rakennettu kahta mielikuvien tutkimusperinnettä yhdistämällä. Sen pohjana toimii sosiaalipsykologi Serge Moscovicin ja hänen kollegoidensa sosiaalisten representaatioiden teorian tulkinta, johon integroidaan kansainvälisten suhteiden tutkimuksesta nousevan kognitiivisen mielikuvateorian keskeisiä oivalluksia, lähinnä Richard K. Herrmanniin ja hänen tutkimusryhmäänsä tukeutuen. Näiden teorioiden pohjalta Venäjä-kuvaa lähestytään poliittisen eliitin jakamana, kolmesta keskeisestä ulottuvuudesta koostuvana, mielikuvana. Venäjän turvallisuuspoliittista merkitystä selvitetään työssä kartoittamalla Venäjä-kuvan sisältöä, ilmenemismuotoja ja turvallisuuspolitiikkaa motivoivaa roolia. Tutkimuksen aineisto koostuu neljästä 1990- ja 2000-luvun aikana julkaistusta turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta selonteosta, niitä täydentävistä puolustus- ja ulkoasiainvaliokunnan lausunnoista ja mietinnöistä sekä valikoidusta joukosta aiheesta käytyjä eduskuntakeskusteluja. Tutkimusmetodeina käytetään rinnakkain teoriasidonnaista sisällönanalyysia sekä diskurssianalyysiä.</p> <p>Tutkimuksessa Venäjä-kuvan havaittiin olevan jakautunut toisaalta itseä varten luoduksi, päätöksentekoa tukevaksi mielikuvaksi ja toisaalta ulospäin, Venäjälle ja muulle maailmalle tarjotuksi mielikuvaksi. Tämän mielikuvassa ilmenneen kaksitasoisuuden pohjalta tutkimuksessa päädyttiin esittämään Venäjä-kuvan dualistinen malli, jonka avulla kuvataan sitä, miten retorisesti tuotettava vaikutelma ja sen taustalla olevat todelliset käsitykset ovat eriytyneet toisistaan.</p> <p>Poliittisen eliitin omaamaan Venäjä-kuvaan sisältyy tutkimuksen perusteella sekä uhkan – myös sotilaallisen – että mahdollisuuden elementtejä. Venäjä on nähty kulttuurista murrosta läpikäyvänä sotilaallisena suurvaltana, joka voi mahdollisesti tulevaisuudessa kohdistaa sotilaallisia tai poliittisia intressejä myös Suomeen. Virallisessa kielenkäytössä tämä mielikuva näyttyy piilevänä; Venäjää koskevien lausuntojen asettelussa on noudatettu tarkasti linjaa, jonka mukaisesti suhteiden kannalta kielteisiä seikkoja ei tuoda suoraan esiin. Kyseinen menettely on tutkimuksessa ymmärretty Robert Jerviksen esittämän teorian mukaisesti tavoitteelliseksi – Suomen ennakoivaan suojelemiseen tähtääväksi – toiminnaksi, jossa diplomatian keinoja hyväksi käyttäen saavutetaan suuri hyöty varsin pienillä kustannuksilla. Venäjä-kuva näyttää kokonaisuutena olevan tiiviisti sidoksissa Suomen keskeisiin turvallisuuspoliittisiin ratkaisuihin.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>turvallisuuspolitiikka</p> <p>Suomi</p> <p>Venäjä</p> <p>mielikuvat</p> <p>motiivit</p> <p>ulkopolitiikka</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			